

THE OBLIGATION & LIMITS OF KIRUV

PART I

(א) ספרי דברים (פיסקא לב ד"ה דבר אחר)

דבר אחר "ואהבת את ה' אלהיך, " אהבהו על הבריות כאברהם אביך כענין שנאמר +בראשית יב ה+ ואת הנפש אשר עשו בחרן, והלא אם מתכנסים כל באי העולם לבראות יתוש אחד ולהכניס בו נשמה אינם יכולים אלא מלמד שהיה אברהם אבינו מגיירם ומכניסם תחת כנפי השכינה.

ספר המצוות לרמב"ם (מ"ע ג')

המצוה השלישית היא שצונו לאהבו יתעלה . . . וכבר אמרו שמצוה זו כוללת גם כן שנדרוש ונקרא האנשים כולם לעבודתו יתעלה ולהאמין בו. וזה כי כשתאהב אדם תשים לבך עליו ותשבחהו ותבקש האנשים לאהוב אותו . . . ולשון ספרי ואהבת את י"י וכו' אהבהו על הבריות כאברהם אביך שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן. ר"ל כמו שאברהם בעבור שהיה אוהב השם כמו שהעיד הכתוב (ישעי' מא) אברהם אוהבי שהיה גם כן לגודל השגתו דרש האנשים אל האמונה מחזק אהבתו כן אתה אהוב אותו עד שתדרוש האנשים אליו:

שו"ת חת"ס (הקדמה – "פתוחי חותם")

ולמה זה חיבה יתירה נודעת לאברהם אע"ה משאר אבות העולם שנקרא אותו המקום בשם אוהבו? בירור הענין זה נודע לנו ממאמר השי"ת (בראשית י"ח) "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת אחריו ושמרו דרך ה' וגו' [ידעתיו – פי' רש"י לשון חיבה], הורה בזה כי נפלאות אהבת ה' לאברהם אע"ה על שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו, והיא שעמדה לו יותר מכלמעשה הטוב וזכות הנפש אשר היה לו לעצמו, כי באמת לפניו היה היו יחידי סגולה אשר ידעו את ה' . . . מי לנו גדול מחנוך . . . אך לא מצד פחיתות וחסרון נפשו לא הגיע את מעלה הזו, לא, כי אם אאע"ה היה עושה כאשר עשה חנוך להתבודד עצמו מחברת בני אדם, התעלה גם הוא להיות ממלאכי הא-ל. ואשר לא עשה כן הוא כי התבונן בחכמתו כי לא באלה חפץ ה' שישלים האדם את נפשו בלבד ואת אנשי דורו ישאיר אחריו תרבות אנשים חטעים ומכעיסי ה' כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך ודור המבול. הנסיון הזה לימד אותנו כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו, למען רבות כבוד ה' . . . והאוחז במדה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו ולהרבות לו עבדים כיד המלך, ויען כי זכה אאע"ה למדה זו . . . את הנפש אשר עשו בחרן, לכן לו יאות להקרא אוהבו של מלך ית"ש . . .

(ב) שערי תשובה (ש"ג פי"ט)

ודע כי נתחייב הנברא להיות ציר נאמן ועבד משכיל בכל מלאכת עבודת אדניו, והפועל הנאמן יהיה מהיר במלאכתו וישגיח על מלאכת הפועלים חבריו, ועיניו על דרכיהם לראות אם באמונה הם עושים ויזהירם ויודיעם את המעשה אשר יעשו, כי חפצו ורצונו אשר תעשה מלאכת אדוניו בלא רמיה, על כן יחזיק ידי עושי המלאכה. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (ירושלמי סוטה פרק ז, הלכה ד): "ארור אשר לא יקים" – אדם שלמד ושנה ולימד לאחרים וקיים את התורה, ויש בידו כח להחזיק ידי העוסק בתורה ובמצות ולא החזיק הרי הוא בכלל "ארור אשר לא יקים".

(ג) ספר המצוות לרמב"ם (מ"ע רה')

שצונו להוכיח החוטא או מי שירצה לחטוא ולמנוע אותו ממנו במאמר ותוכחה. ואין ראוי לנו שיאמר אחד ממנו אני לא אחטא ואם יחטא זולתי מה לי, דינו עם אלהיו. זה הפך התורה. אבל אנחנו מצוים שלא נמרה ולא נעזוב זולתנו מאומתנו שימרה ואם השתדל להמרות חייבים אנו להוכיחו ולהשיבו עליו דין.

רמב"ם (דעות ו:ז)

הרואה חבירו שחטא או שהלך בדרך לא טובה מצוה להחזירו למוטב ולהודיעו שהוא חוטא על עצמו במעשיו הרעים שנאמר הוכח תוכיח את עמיתך . . . וידבר לו בנחת ובלשון רכה ויודיעו שאינו אומר לו אלא לטובתו להביאו לחיי העולם הבא . . . וכל שאפשר בידו למחות ואינו מוחה הוא נתפש בעון אלו

(ד) גמ' שבועות (לט.)

והכתיב: +ויקרא כ"ו+ וכשלו איש באחיו - איש בעון אחיו, מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה:

ריטב"א (ר"ה כט:)

(אע"פ שיצא מוציא) שאע"פ שמצוות מוטלות על כל או"א הרי כל ישראל ערביין זה לזה וכולם כגוף אחד וכפורע חב חבירו

שולחן ערוך הרב (או"ח תרח:ה)

אבל דבר שאיסורו מפורש בתורה אע"פ שידוע לנו שהחוטא הזה לא יקבל ממנו אף אם נודיע לו האיסור אעפ"כ צריך למחות בידו לפי שכל ישראל ערביין זה בזה וע"י שמוחה בידו הוא מוציא את עצמו מהערבות.

(ה) גמ' סנהדרין (עג.)

גופא: מניין לרואה את חברו שהוא טובע בנהר או חיה גוררתו או לסטין באין עליו שהוא חייב להצילו תלמוד לומר לא תעמד על דם רעך. והא מהכא נפקא? מהתם נפקא: אבדת גופו מניין - תלמוד לומר והשבתו לו: - אי מהתם הוה אמינא: הני מילי - בנפשיה, אבל מיטרח ומיגר אגורי - אימא לא, קא משמע לן.

מנ"ח (רלט:ד)

ונראה לי דחייב התוכחה היא חוץ מעשה זו (הוכח תוכיח) עוד מתחייב אלא תעשה ד"לא תעמד על דם רעך" דלא גרע מטובע בנהר דעובר על "לא תעמד" וגם "והשבתו" לרבות אבדת גופו, דאם יכול להציל מן העבירה דהוה אבדת נפשו וגופו ר"ל, בודאי חייב להחזירו למוטב ולהצילו

מהר"ם שיק על תרי"ג (מצ' רמ)

זה ודאי ידעין מקרא ד"לא תעמד על דם רעך" ומקרא ד"והשבתו לו" ילפינן השבת גופו, כדאיתא בסנהדרין ע"ג, וק"ו השבת גופו אם הוא חוטא, ולא איצריך קרא ד"הוכח תוכיח" אלא שאפי' אם אינו רוצה לשמוע ומסרב כמה פעמים ואז לא יוכל למילף מ"לא תעמד" ומ"והשבתו לו", אפי' הכי מצווה מצד "הוכח תוכיח" ומ"ע בפנ"ע על זה

(ו) ס' אהבת חסד (ח"ג פ"ז)

ויש עוד דל אחד, והוא העני בדעת, והוא הדל יותר מן הכל, וכמו שא' חז"ל (נדרים מא.). "איו עני אלא בדעה וגו'", וגם בזה יש כמה סוגים: אחד - שהוא כסיל בעניני הדעות, וע"י כסלתו תעה מן הדרך ונעשה רשע. בכגון זה צריך להשכיל איך להשיבו בתשובה ולהעמידו על דרך האמת, וזכותו גדול מאד בעבור זה . . . וכל זה הוא בכלל מ"ע של "ואהבת לרעך כמוך" וכמש"כ הרמב"ם (דעות ו:ג) בבאור מצוה זו . . .

ויש עני בדעת כפשוטו שהוא עני בתורה, וצריך להשכיל ולהתבונן איך להמשיך לבו לתורה, והוא דבר גדול מאד . . . וצריך האדם להתעורר בנפשו על אנשים כאלו ולרחם עליהם, כמו אם היה רואה איש ערם שאין לו לבוש, כי במה יכסה נפשו שם בעולם העליון אחרי שהוא ערם מתורה ומצוות . . . אם ראית אדם שאין בו דברי תורה - הכניסהו לביתך ולמדהו פסוק א' בכל יום או הלכה א' וזרזהו במצוות לפי שאין לך ערם בישראל אלא מי שאין בו תורה ומצוות . . . עוד מקיים בזה מש"כ "ואהבת את ה' אלקיך" דהכוונה לאהב אותו על בריותיו